

1/2022

Spolky
v **DIGITÁLNÍM** světě

ARCHA

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

Mucho Photography

V DIGITÁLNÍM světě

Když jsem chodila do školy, měla jsem takový sen. Místo lavic by ve školách byly prosklené boxy, ve kterých bychom seděli a pozorovali učitele před tabulí. Součástí boxů by byl samozřejmě pohodlný gauč, na něj bychom si mohli lehnout, kdyby nás už nebavilo sedět na té příšerně tvrdé židli. A žaluzie, které bychom si zatáhli, kdybychom zrovna nechtěli, aby nás učitel viděl, protože bychom si potřebovali se spolužákem něco říct nebo si nerušeně sníst křupky zakoupené o přestávce v bufetu. A taky teleport, který by nás přenesl do školy, třeba i v pyžamu.

Tehdy jsem samozřejmě o technologických možnostech budoucnosti nic netušila, ale loni a předloni se můj sen stal pro spoustu dětí i dospělých každodenní realitou (a co si budeme říkat, málokdo to dokázal docenit!). Do online prostoru se přesunuly nejen školy, ale pokud to jenom trochu šlo, také kroužky a zájmové kluby. Plnily se nejrůznější výzvy, hrálo se na hudební nástroje, cvičila se gymnastika nebo se třeba programovalo. Lidé, kteří dříve při pohledu do čočky kamery tuhli hrůzou, a před očima jim vystávaly děsivé obrazy domorodců, jimž podobné zařízení ukradlo duši, se ve snaze vyvinout nějakou činnost a dětem alespoň něco předat (nebo si ušetřit práci), neohroženě vydali na dráhu youtuberingu. Ti odvážnější se na kameře i ukázali.

Poté, co jsme pochopili, že proměnná „n“ v prohlášení „vydržte, n' týdnů“

může nabývat jakýchkoli hodnot, jsme se do online prostředí pustili i v některých klubech CoderDojo. Podle možností mentorů a zájmu dětí jsme vyzkoušeli stavění redstonových obvodů v Minecraftu, skládání robotů a jejich programování na dálku, programování ve Scratchi, Pythonu nebo tvorbu webových stránek, účastnili jsme se různých mezinárodních projektů a zorganizovali i jednu vlastní online událost. Zjistili jsme, že online svět nabízí propojení, o kterém se nám dříve ani nesnilo, a není problém se třeba připojit na schůzku klubu na druhém konci republiky a vzájemně si vypomocet.

Asi všem se alespoň trochu ulevilo, když se mohli z digitálního světa vrátit zpátky do toho starého, analogového. Některé věci jsme se naučili dělat jinak a možná i pohodlněji a efektivněji. Digitální svět nabízí spoustu možností, jak sdílet poznatky, zkušenosti i materiály. V tom druhém, „reálném“, světě se nám zase o něco lépe spolupracuje, povídá a potkává. A opravdu jen občas, když hluk na schůzce přesáhne svou intenzitou řev motoru startujícího raketoplánu, zamáčkne nenápadně slzu a vzpomene na časy, kdy stačilo říct: „Prosím vás, vypněte si všichni mikrofony.“

*Text i foto Petra Románková,
CoderDojo Česká republika
Autorka je šampionkou a mentorkou
klubu CoderDojo Vsetín*

Zpravodaj ČRDM o výchově a využití volného času dětí a mládeže

Registrace
Ministerstvem
kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13/A8,
ISSN 1212 – 5016
Podávání novinových zásilek
povoleno Českou poštou, s.p.,
odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259 / 99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce:

Jiří Majer – vedoucí redaktor

Adresa redakce:

Česká rada dětí a mládeže,
Senovážné náměstí 977/24,
110 00 Praha 1

tel.: 211 222 870

e-mail: archa@crdm.cz

IČO: 68379439

Grafická úprava, sazba a lito
Michala K. Rocmanová, akad. mal.
Tiskne REFOS, Praha

24. ročník

Toto číslo vyšlo v únoru 2022.

*Fotografie z archivu ČRDM
a jejích členských organizací.*

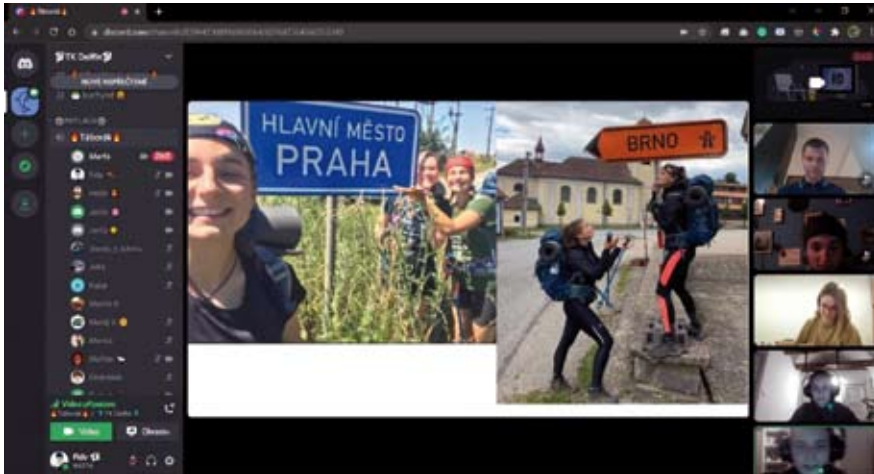
Foto na titulní straně

*Hnutí Brontosaurus, foto Hnutí
Brontosaurus, z kampaně Na
přírodu nekašlu*

Zpravodaj Archa je nekomerční
tiskovinou, která není určena
k prodeji. Tisk zpravodaje finančně
podpořilo Ministerstvo školství,
mládeže a tělovýchovy.

Podrobné informace ke zpravodaji
Archa: <http://crdm.cz/archa>

VIRTUÁLNÍ tábořiště na Discordu

Doba covidových opatření zasáhla omezením možnosti osobního setkávání do samotné podstaty existence všech společenských skupin.

Nikdo z počátku netušil, jak dlouhá ta doba bude, a během prvních týdnů jsme i my, vedoucí tábornického klubu Delfín, vyčkávali, co bude dál. Začínalo však být jasné, že návrat do normálu nebude okamžitý, a my přecházeli k plánování alternativní podoby naší činnosti. Nastalo období online aktivit, drobných her, výtvarných a fotografických soutěží organizovaných na našich sociálních sítích i dalšího schůzkového programu. Šance na návrat k normálu byla stále v nedohlednu.

Absence jakékoliv jistoty, jak se budou opatření vyvíjet, ale také potřeba udržet za nastalé situace v rámci tábornického klubu vzájemný kontakt všech se všemi nás nutil přemýšlet, jakou formou s našimi členy komunikovat z hlediska dlouhodobého. Mělo to být něco víc než jen naplánovaná online schůzka ve stanovený čas.

Ve Zbraslavi, obci nedaleko Brna, bydlí v těsném sousedství početná skupina dětí a vedoucích z České tábornické unie – Tábornického klubu Delfín. Právě zde to celé vzniklo. Projekt Discord serveru TK Delfín, virtuální základny, které z hlediska zázemí nechybí nic z toho, co najdeme na běžném stranovém táboře, během prvního měsíce fungování přilákal více než stovku

Česká tábornická unie

organizovaným programem, kvízy, zpívání u kytar, společné prohlížení fotografií z akcí, ale také zcela spontánní setkání skupinek vedoucích, dětí a jejich kamarádů, kteří si chtějí jen tak popovídat, a osobně to zrovna není možné. Prakticky to funguje tak, že dvojice – nebo jakákoliv skupina – se může libovolně a v libovolný čas sejít třeba ve svém stanu nebo ve stanu kamarádů, v jídelně, u táboráku

aktivních členů. Začaly zde probíhat nejen pravidelné nedělní online schůzky se společným

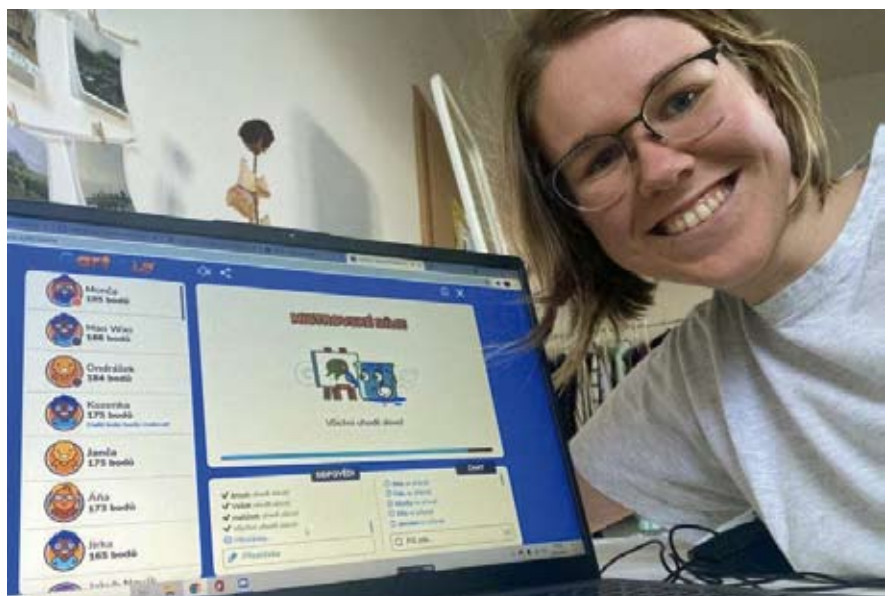
nebo třeba i na táborových latrínách, zkrátka na kterémkoliv místě našeho virtuálního tábořiště.

Postupem času se navíc přípravy online programu začaly účastnit i starší děti a pod vedením vedoucích si osvojují práci s informačními technologiemi. To vyústilo až do aktuálně probíhající přestavby oddílového webu v rámci zvláštních organizovaných setkání této skupiny našich členů. Nic nedokáže nahradit možnost osobního kontaktu, schůzek, výletů,

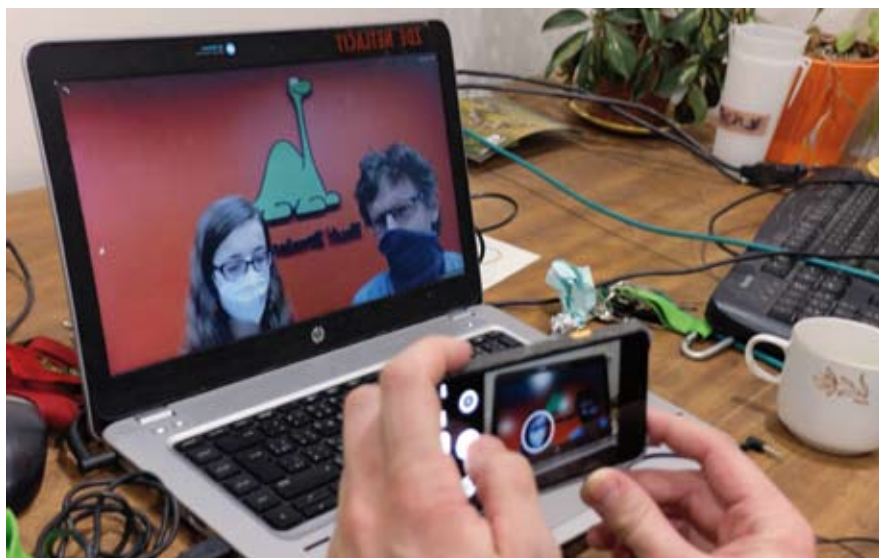

výprav a táborů. Projekt oddílového Discord serveru však období covidové izolace přerostl; jako aktivní platforma s téměř stovkou aktivních uživatelů stále žije a obohacuje naši tradiční tábornickou činnost.

*Filip Hlaváč – TK Delfín,
Česká tábornická unie*

Brontosauří ÚSPĚCHY v digitálním světě

Nová kampaň: Na přírodu nekašlu

V rámci pandemické situace a nemožnosti organizovat akce jsme spustili kampaň Na přírodu nekašlu, která nabízí přehled stručných návodů na smysluplné činy pro přírodu, které může dělat opravdu každý. Zjistíte třeba, jak pečovat o stromy, jak vytvořit pítko pro ptáky nebo postavit domek pro ježka.

Výzva stále běží!

Stačí veřejně sdílet své aktivity pro přírodu a označit je #NaPříroduNekaslu a @hnutibrontosaurus, abychom je mohli šířit dál. Motivujete tak své okolí, protože přispět k ochra-

ně přírody může každý. Inspiraci a krátké návody najdete na www.NaPříroduNekaslu.cz

Vysíláme přednášky a kurzy online

Aby si nás lidé mohli pustit i z pohodlí domova, vysíláme nyní naše klubové přednášky, diskuze a setkání na centrále v Brně také na našem Facebooku Hnutí Brontosaurus. I Organizátorský

kurz v Brně, desítky klubových přednášek, a dokonce i velké Organizační setkání Refresh se nám povedlo během pandemie převést do online podoby. Vznikly online workshopy, přednášky, individuální formy vzdělávání i nejrůznějších online aktivita, hry a další způsoby našeho propojení na dálku.

Martin Rehuš,
Hnutí Brontosaurus

PŘÍLEŽITOST, nikoli hrozba

Doba digitální. Nejrůznější aplikace jsou všude kolem nás a poslední dva roky, poznamenané šířením nemoci covid-19, situaci ještě zintenzivnily. Zároveň ze všech stran slyšíme, že děti i dospělí tráví nejen „na mobilu“ příliš mnoho času.

Máme tu skupiny, které skutečně tráví čas u displejů, monitorů a hraním her, „brouzdáním po netu“. Pak je tu skupina jiná, která se snaží digitální technologie téměř nebo vůbec nevyužívat. Každý rodič, učitel i vedoucí kroužku hledá odpověď na otázky: Co je správné a co ne? Kolik je „tak akorát“?

Studii na téma škodlivosti nebo prospěšnosti digitálních technologií najdeme spousty. My, vedoucí pracující s dětmi a mládeží v jejich mimoškolním čase, se snažíme ten čas vyplnit smysluplně. Přejeme si být venku, trávit čas s kamarády, zažívat společná dobrodružství, vykonat společnou práci pro ostatní, poznávat přírodu... „Naše“ děti však strávily již téměř dva roky v online prostředí školní výuky a také my z „volnočasovek“ jsme se snažili s nimi spojit. Je správné teď přijít, vše odložit a vracet se do kolejí vyšlapaných před lockdowny? Pojďme se posouvat! Nepřipravujme se o výhody digitálního světa, ale vedme sebe, děti i mládež k jeho bezpečnému a rozumnému využívání. Všechny spolky jistě mají web, profily

na sociálních sítích a využívají digitální prostor i jinak. A co Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS)? Všichni používáme výhody rychlosti sociálních sítí nebo máme informační web. Představme si programy sdružení z oblasti vzdělávání, v níž jsou nejrůznější weby nebo „appky“ velkými pomocníky. Začínali jsme před lety elektronickou verzí průvodců k přípravě na zkoušky odznaků odborností nebo specializací pro děti od šesti do 15 let. Od obvyklých pedéefek jsme se posunuli k programu na učení se, procvičování si nabytých znalostí. Pro mládež brzy vznikl program na přípravu ke znalostním testům z požární ochrany. Oba zmíněné programy spojila mobilní aplikace Mladý hasič (autor Martin Řezníček), v níž se můžete učit nejen na testy, zkoušky, ale také okamžitě dohledávat informace.

Jiným velkým projektem byl vzdělávací portál SH ČMS postupně vytvářený Ústřední odbornou radou vzdělávání. Z webových stránek SH ČMS je možné „vstoupit“ do prostředí výukových kurzů. Svá témata zde najdou v největší míře vedoucí a instruktoři pracující s dětmi a mládeží. Od historie přes právní otázky, psychologii, pedagogiku, požární ochranu atd. až k inspiračním blokům, ke konkrétním tipům na aktivity. Mohou se tu vzdělávat také ostatní členové našeho sdružení. Najdou zde výukové mate-

riály pro preventisty nebo techniky ochrany obyvatelstva, ale také obecnější kurz počítačové gramotnosti.

Témat je tu mnoho. Jistě je stále co zlepšovat, důležité je nezůstat stát na místě. Nevzdávejme se své práce s dětmi a mládeží, ale nebraňme se věcem, které nám mohou pomoci práci zjednodušit nebo přinést inspiraci!

Jaroslava Čečrdlová,
SHČMS

LEVITIO pomáhá vedoucím

Vedoucí se mají starat o děti (a technologie o administrativu). Jaká je a bude realita?

Naše spolky mají velmi podobné poslání, které by se abstraktně dalo vyjádřit třeba takhle: „Vychováváme mládež k hodnotám a odvaze tvořit lepší svět. Tím spolu tvoříme aktivní občanskou společnost i udržitelné a příjemné prostředí pro nás i budoucí generace.“ Jestli to máte u vás trochu jinak, klidně si to upravte. Toto poslání se naplňuje skrze konkrétní tváře tisícovek vedoucích, cvičitelů, průvodců atp., kteří pro děti ve svých sborech, kmenech nebo oddílech připravují stimulační a smysluplný program, který je posouvá dopředu. Mají na to ale dostatek prostoru, času a v konečném důsledku i elánu?

Z naší osobní zkušenosti situace vůbec není ideální: Pamatuju si, jak jsem po schůzkách sedal k počítači a svým notesům, abych dodělal to okolo: administrativu, komunikaci s rodiči i členy, vyhodnocování, ... později jsem zjistil, že v tom zdaleka nejsem sám. Průměrně totiž (alespoň v Junáku – českém skautu) vedoucí tráví podobnými činnostmi třetinu času. A radost jim to rozhodně nedělá, berou to jako nutné zlo.

e-mailu, ale proto, aby viděli děti růst. Papírování ubíjí. Mimochodem, 52% potenciálně nových vedoucích odrazuje právě vysoká míra administrativy (Skautské sondy 2017) a kvalita programu (a tedy i výchovy) souvisí s množstvím času i mentální kapacity, kterou vedoucí mají.

Levitio

A tady přichází příběh oddílu z Ostravy, kam jsem chodil. Vedoucí Luky si uvědomil, že přes všechnu nutnou administrativu už mu při nejlepší vůli nezbývá čas na přípravu – kvalitního – programu. A protože je aťák, začal si po večerech psát aplikaci, která by mu s tím pomohla a věci digitalizovala a automatizovala. Posuňme se o tři roky dopředu, píše se rok 2022 a Levitio, zmíněnou aplikaci pro správu oddílu, používají napříč Českem a dokonce Slovenskem hasičské sbory, turistické, skautské a pionýrské oddíly nebo kroužky horolezců a registrová-

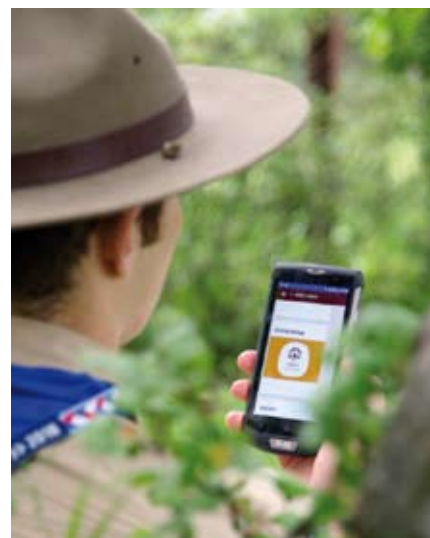
no v ní je přes 3000 vzdělavatelů. Proč? Pomáhá vedoucím s administrací, plánováním i komunikací a umí desítky funkcí včetně omlouvání dětí z výprav, zpětnou vazbu od rodičů, evidenci členů a docházky, synchronizaci s kalendářem, posílání zpráv rodičům nebo komunikační modul pro práci v týmu. Jednoduše šetří vedoucím čas. I nervy. Rodiče informuje. Ale hlavně vytváří prostředí, ve kterém děti dostávají od svých vedoucích to nejlepší.

Tohle je ale jenom začátek. Většina vedoucích a mnohdy ani spolků o Levitio ještě neslyšela. To se bude měnit: Před deseti lety byla normální tužka a papír, dnes je standard Excel/Google tabulky a jak pevně věříme, v následujících letech převládne Levitio.

Oddílový IT správce z České Třebové mi dneska napsal: „vedoucím rovnou říkám, že na spravování IT (už) nemám čas ani nervy, ať se učí s Levitiem, protože v něm je budoucnost. Zatím jeli ve free verzi, ale jak postupně moje IT řešení dosluhují a mladí je nechťejí převzít, je Levitio jediná smysluplná možnost a postupně chystáme přechod na plnou verzi. Tak ti chci moc poděkovat.“

Milá ústředí, za Levitio máme silnou vizi a budeme rádi, když nám pomůžete oslovit své oddíly, aby jim neujel vlak. Rádi se s vámi spojíme nebo na míru připravíme školení pro vaše oddíly. Aby cenná dobrovolnická práce nepřicházela nazmar. A dětem jsme předávali maximum možného potenciálu.

*Za Levitio, Ondřej Běnek (Ent)
Levitio.cz*

Digitální SVĚT oddílový

V naší vodácké přípravce „digi věci“ nezakazujeme. Jsou to nástroje jako každé jiné. Při společném programu ale „digi věci“ běžně odkládáme.

Výjimkou jsou situace, kdy jsou k programu potřeba. Je to prostě dobrý sluha, ale zlý pán. Focení, natáčení, telefonování, psaní, promítání, úpravy tvorby... to všechno jsou úžasné věci. Já jsem z generace, která pamatuje, že se na pevnou telefonní linku čekali i 10 let. Ale i v té době (1974) na loděnici v Karviné Jiří Kalbáč (admirál, resp. předseda oddílu kanoistiky) prosadil, aby telefon na loděnici byl. Kvůli bezpečnosti.

Teď jsou telefony i celý „digi svět“ daleko dostupnější.

Máme oddílové stránky na internetu; pro všechny je jednodušší napsat zprávu do skupiny na sociální síti a používat sdílený kalendář a dokumenty.

Čas od času je opravdu dobré nejen v oddíle vymoženosti „digi světa“ odložit, vyzkoušet si na vlastní kůži, jaké to je...

Jiří Seger vydal v roce 1987 knihu Jak se lidé dorozumívali. V kapitole Rukama a klackem tu mimo jiné píše o pravěkých lovcích:

„Již pravěký lovec rozhlízející se z výšiny nebo z koruny osamělého stromu po zvěři, aby jejím masem nasýtil hladové krky ve své jeskyni, si jednou uvědomil, že mu kořist beznadějně uniká, protože ji včas nespatriil za křovím za skálou nebo za pahorkem. Nevle zamručel, ale to nepomohlo. Teprve když si dlouho lámal hlavu nad tím, jak si zlepšit výhled i šanci na úlovek, dostal nápad, spolčit se s jiným lovcem. Ve dvou se to táhlo lépe. Pozorovali krajinu každý odjinud, a když jeden z nich začal mávat rukama, větví nebo klackem, znamenalo to, že zahlédl třeba mamuta. A tak vznikl první signál.“

Ale nešlo pouze o lov. Stejně životně důležité bylo včas uprchnout před lesním požárem, zachránit se před povodní nebo se skrýt před početnějším nepřítelem. A aby se dalo rozlišit, o jaké nebezpečí jde, museli se prehistoričtí lidé domluvit, jaká znamení si budou dávat, spatří-li kouř, valící se vodu či válečníky nepřátelského kmene. Tak signálů přibývalo.“

Jak nás tento text inspiroval?

- Lovce rozhlízející se z výšiny nebo z koruny osamělého stromu: **šplh na strom, kopec, výstup na rozhlednu, překonání lanové lávky.**
- Spolčit se s jiným lovcem (Ve dvou se to táhlo lépe). Aby se dalo rozlišit, o jaké nebezpečí jde, museli se prehistoričtí lidé domluvit, jaká znamení si budou dávat, spatří-li kouř, valící se vodu či válečníky nepřátelského kmene: **domluvit**

si a vyzkoušet společné signály.

- Tak signálů přibývalo: **šifry s úkoly.**
- Lov: „lov“ a převoz „ulovené zvěře“.
- Aby jejím masem nasýtil hladové krky: **opékání párků na ohni.**
- Ve své jeskyni: **stavba jednoduchého obydlí.**
- Uprchnout před lesním požárem, zachránit se před povodní nebo se skrýt před početnějším nepřítelem: **běh do „bezpečí“.**

Roman Štolfa,
předseda spolku Vodáci Odry a Olše, z.s

Snímky nahoře nafotila Mili Ptáková z akce Robotománie v kroužku Dětská kavárnička DDM Orlová, foto dole Roman Štolfa při akci Volání divočiny oddílu Kotvičky spolku Vodáci Odry a Olše, Bohumín.

Co přinesla online DEBATA

Letošní sezóna Asociace debatních klubů (ADK) začala offline. Na školení debatérů, rozhodčích a učitelů v Babicích a následně i na prvním turnaji Debatní ligy v Opavě se účastníci setkali po roce a půl online debatování prezenčně, a mohli si tak konečně užít atmosféru debatního turnaje naplno a se vším všudy. Nepříznivá epidemiologická situace nás však na následující tři turnaje uvrhla zpět za obrazovky počítačů. Namísto toho, abychom smutněli, jsme se dohromady s debatéry zamysleli nad tím, zda nám online debatování nepřináší vlastně i něco pozitivního. A shodli jsme se na tom, že přináší.

Velkým lákadlem pro všechny debatéry jsou mezinárodní turnaje. Rozhodování, zda se takové události zúčastnit, však není vždy jednoduché. Cestovat za debatováním do zahraničí je po všech možných stránkách velmi náročné. Jak je to s takovými turnaji, když debatovat prezenčně není možné?

Výhody online debatování ze své perspektivy popisuje Filip Vrto (18), člen debatního klubu Gymnázia Jakuba Škody v Přerově a český reprezentant: „I přes mnohé přednosti klasického fyzického debatování má i online de-

bata své neoddiskutovatelné výhody, a to hlavně v případě mezinárodních turnajů. Jedním z největších benefitů je dostupnost, jelikož online turnaje jsou často mnohem levnější a zároveň také není nutné nikam daleko cestovat. To umožnilo mnoha lidem včetně

asociace
debatních
klubů

mě účastnit se mnohem více turnajů, na které by se za normálních podmínek bylo těžké dostat. A právě díky dostupnosti mají online turnaje často také vyšší účast zahraničních týmů, která znamená větší příležitost setkat se s debatéry z celého světa, což já osobně beru jako velký přínos současné situace.“

Kromě toho, že se debatéri z České republiky mohou velmi jednoduše účastnit turnajů v zahraničí, umožňuje online debatování také studentům ze zahraničí účastnit se soutěží u nás. Sedmnáctiletá Michaela Dekařová, členka debatního klubu Mensa gymnázia, se díky debatování online mohla připojit ke svému týmu a účastnit se debat až z Izraele, kde se v tomto školním roce věnuje svému studiu. To by za normálních okolností nebylo možné.

Přesun všech soutěží předcházející sezóny do online prostředí byl v mnoha ohledech inspirativní a vedl ke vzniku mnoha novinek. Jednou z nich je Online debatní klub pod vedením bývalého reprezentanta Jakuba Hampla. Je určen všem zájemcům o debatování, kteří na své škole ani nikde v okolí debatní klub nemají. Své zkušenosti s fungováním Online klubu popisuje jeho členka, šestnáctiletá Lucie Soukalová: „Online klub považuji především za skvělou příležitost. Nabízí mi možnost pravidelně debatovat, vidět se s dalšími debatéry a naučit se spoustu nových dovedností. U nás na škole debatní klub bohužel nemáme a dojíždět na jinou školu pro mě z časových důvodů nepřipadá v úvahu. Takto můžu

debátovat z pohodlí domova s přáteli z celé republiky. Daleko největší výhodou online klubu je náš super kouč Kuba. Studuje ve Skotsku a nebyť online klubu, tak bychom ho nikdy nepoznali a nemohli s ním trénovat. Online klub především dává šanci vyzkoušet si debatování studentům, kteří z jakéhokoliv důvodu nemohou debatovat naživo. A to je podle mě super.“

V neposlední řadě si v uplynulém roce pravděpodobně každý z nás vyzkoušel, že využívání technologií tam, kde běžně využívány nejsou, může vést ke komplikacím. Na debatním turnaji to často znamená, že debatěři na začátku svého projevu nepřednáší úderný a poutavý úvod, ale zpravidla začínají řeč slovy: „Haló? Je mě dobře slyšet? Funguje mi kamera?“

Na druhou stranu ale většina soutěžících i rozhodčích zažila spoustu zábavných situací, na které dnes rádi vzpomínají, a mimo online prostor by k nim asi nedošlo. O jednu z nich se podělila Renáta Kotůlková (18), členka debatního klubu Mendelova gymnázia v Opavě: „Debatní turnaje přinesly našemu týmu mnoho nových zkušeností, ale také jsme měli nebezpečně blízko ke kontumační prohře debaty. Na prezenčních turnajích nepřipadá kontumace z důvodu pozdního příchodu prakticky vůbec v úvahu, na Zoomu

je ale velmi jednoduché zkrátka se nepřipojit. Na jednom z online turnajů nám chyběl jeden člen týmu, a tak jsme k nám připojili jiného klubového debatéra. Patnáct minut před debatou jsme měli naplánovaný sraz na Discordu, abychom měli nějakou časovou rezervu. Třetí debatér však nebyl k nalezení. Takže 10 minut před debatou zuřivě píšeme, voláme a obecně se snažíme jakkoliv upozornit, že debata bude začínat. V době plánovaného začátku se debatér připojil. Uprostřed cesty domů s kebabem v ruce. Doufám, že to byl nejlepší kebab v jeho životě, protože kromě asi 80 korun stál všechny moje nervy.“

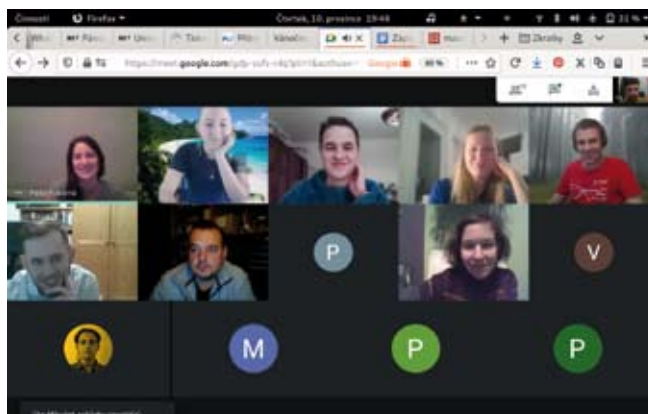
Kromě toho se debatěři mohli zúčastnit online webinarů nebo se dozvědět něco nového o debatě díky nově vzniklým e-learningovým kurzům. Debatování online zkrátka umožnilo ještě větší rozvoj, propojení a stmelení jak české, tak mezinárodní debatní komunity. A přestože jsme byli všichni u sebe doma, byli jsme si určitým způsobem blíže, než kdy předtím. Teď už se ale těšíme, až se budeme na dalším prezenčním turnaji moci všichni setkat osobně. Zážitky z „normálních“ debatních turnajů online debatování nahradit nemůže.

Václav Soukup, ředitel ADK

JAKO RYBY ve vodě

Digitální svět otevřel Pionýru jako spolku i jednotlivým pionýrským skupinám bránu k novým příležitostem a výzám.

E-mailová komunikace, sociální sítě, webové stránky, datové schránky, to je jen malý výčet věcí, které ke své činnosti využíváme léta. Omezení, která panují necelé dva roky, nám ukázala i další cesty ke zjednodušení a zrychlení naší práce. Sdílené dokumenty, sdílené kalendáře, online setkání, to vše už nejsou jen

elektronické hračky pro pár nadšenců, ale plnohodnotné nástroje, které nám pomáhají v každodenním životě.

Registrační a informační systém Pionýra

Každý spolek má svůj vlastní systém, který používá pro registraci členů. Někdo šel cestou pořízení hotové aplikace a někdo si nechal vytvořit systém na míru svému spolku. Ani my nejsme výjimkou. Máme RISP – Registrační a informační systém Pionýra. Pomáhá nám nejen při registraci, ale slouží i jako úložiště důležitých dokumentů. Díky tomu už nemusíme vyplňovat a posílat spoustu papírů. Stačí dokumenty vložit do RISPu a oprávněná osoba si je může prohlédnout anebo stáhnout. Jako každý registrační systém, tak i ten náš má nastavené přístupy a zabezpečení, které zamezují jeho zneužití. Pracujeme i na jeho vylepšení, jež by umožnilo jeho ještě větší využití.

Vzdělávání

V tomto odvětví jsme více zvyklí na osobní setkání a prezenční jednání. Přece jen osobní kontakt je daleko lepší a mnohdy zajímavější než jednání přes obrazovky. Takový

zážitkový kurz by dost dobře přes obrazovky nešel. Ne všechny aktivity by se daly zvládnout na dálku a ani by z toho nevznikl ten správný pocit zúčastněnosti a prožitku. Je to jiné, když se vzájemně vidíte a slyšíte, aniž byste k tomu potřebovali nějaké elektronické zařízení. Jste vnímavější ke gestům a mimice, kterou v komunikaci často používáme, nedochází k technickým problémům. Na druhou stranu, okolnosti panujících opatření nás dostaly i v rámci vzdělávání do online prostředí. Bylo možné tak vést školící kurzy přes obrazovky. Do budoucna počítáme s propojením jak prezenční, tak online formy vzdělávání. Umožní nám to například využít na kurzu lektora, který by pro daný kurz byl dopravně nedostupný. Samozřejmě je online forma vhodná i k samostudiu před prezenční částí kurzu.

Jednání a činnost přes obrazovku

Před dvěma lety nemyslitelná záležitost z filmů o budoucnosti. Nicméně stejně jako Dalibor ovládnul housle, tak i pionýři našli cestu k online prostředí. Dnes pro nás není problém zvládnout elektronickou cestou třeba poradu vrcholných orgánů anebo setkání členů krajských rad. Navíc v době největšího omezení do onlinu přešla i naše činnost. Opět je potřeba podotknout, že to byla spíše cesta z nouze, protože osobní setkání obrazovka nenahradí a ani vůně lesa se přes obrazovku zprostředkovat nedá. Brali jsme to jako cestu, jak zůstat v kontaktu s našimi členy. Najednou se spolková činnost stala součástí našich domácností. Tahle forma setkání klade velké nároky na přípravu, ale říká se, že kdo chce, tak hledá cestu. A určitě je to lepší než sedět s rukama v klíně a čekat na lepší zítřky.

Sociální sítě a webové stránky

Webové stránky a sociální sítě jsou běžnou součástí našeho světa. Někteří říkají, že kdo není na Facebooku nebo

Instagramu, jako by nebyl. I my pionýři využíváme těchto vymožeností. Jsou pro naši činnost skvělou cestou k propagaci a úžasným pomocníkem. Můžeme sdílet akce, které se budou v dohledné době konat. Pionýrské skupiny nahrávají fotky z akcí nebo táborů na skupinové weby nebo na stránky zaměřující se na sdílení fotek a videí, jako například rajce.net. Ale pozor na zrádnost sociálních sítí a času, který tam trávíme: dokážou být totiž neuvěřitelným žroutem času.

Máme vlastní doménu pionyr.cz, tam dáváme veškeré informace pro naše členy. Dá se tam najít aktuální kalendář akcí, elektronická verze našeho vnitřního zpravodaje Mozaika. Aktuální zrychlená doba nám určitě přinesla spoustu užitečného, co můžeme využít pro zlepšení naší činnosti. Nicméně platí již řečené, že osobní kontakt nahradit nemůže. Není nad společné zážitky s dětmi na víkendových akcích nebo táborech.

Vendula Nejedlá, Pionýr

Poutníci ONLINE

Poutníci nikdy nebyli oddílem, který by záměrně rezignoval na moderní technologie. Ne že by nám byl les cizí. Pobyt v přírodě vnímáme jako jeden ze stěžejních pilířů, na kterém naši výchovu stavíme. Zároveň však neopomíjíme dění ve světě kolem nás.

Ve chvíli, kdy má každý čtvrtý dospělý v ČR smartphone a velké množství

děti také (troufl bych si odhadovat, že jich bude na druhém stupni ZŠ dokonce více než dospělých), je to velká příležitost pro to, abychom dětem nabídli možnost tyto technologie využít smysluplně v naší činnosti. Zároveň se snažíme programy vhodně namíxovat. Na naprosté většině akcí mobily děti nemají a vedoucí je využívají spíše ke komunikaci mezi sebou, případně s rodiči, a také na focení (některé mobily fotí na podobné úrovni jako těžké zrcadlovky, tak si na puťáku vyberte). Zároveň však dle našeho záměru dětem do ruky telefony dáme, nejlépe ty jejich vlastní a pošleme je na cestu po QR kódech s šiframi. Pošleme je na cestu podle GPS či telefonu s tímto přijímačem. Připravili jsme pro ně v době zákazu offline činnosti individuální (rodinnou) gamifikovanou vycházku v přírodě pomocí aplikace Action Bound...

Na vánoční výpravě jsme si uvařili popcorn a v poutnickém kině si pustili přes projektor film z tábora a užili si společný zážitek. K některým výpravám nám rádkyně s dopomocí vedoucích sestříhaly vtipné a hezké videopozvánky pro ostatní. Ostatně na náš oddílový YouTube nahráváme vzpomínková videa z akcí a víme, že na ně děti i s rodiči koukají. Stejně tak využíváme webové stránky pro zaznamenávání oddílové historie v podobě krátkých reportů z akcí a téměř všechny oddílové materiály jsou tam k nalezení. Samozřejmě hromadu věcí tiskneme či vytváříme offline, a to zejména pro mladší děti. Ti starší ale jsou rádi za to, že se mohou spojit i mimo akce a jako kamarádi si popovídat s ostatními třeba na Discordu. Díky tomu posilujeme jejich vztah k oddílu.

V době pandemie a s ní spojeného

distančního režimu jsme vyvažování těchto věcí pojali tak, že jsme měli společná úvodní a závěrečná setkání během online výprav. Nebýt digitálních technologií, nemohly by se děti navzájem vidět. Jistě, šlo by to skrze dopisy, ale takto byl k máni reálný obraz člověka spolu s jeho gesty i projevem. Jako kolektiv jsme mezi sebou udrželi pravidelný kontakt, a děti tak věděli, že za nimi někdo stojí. Že je jim oddíl oporou i v těžkých chvílích sociální izolace. Vždyť jen tři procenta dětí se účastnila volnočasových aktivit, kde děti získávaly zkušenosti, dovednosti i zdravé vztahy se svými vrstevníky. A aby toho nebylo málo, tak jen třetina dětí udržovala vztahy se svými vrstevníky (online hry, volání si, chatování, setkávání se venku s různými činnostmi aj.).

Obsahem online výprav bylo dostat děti ke kreativní domácí činnosti či je „vyhnat“ samostatně ven. Nabídlí jsme jim pak řadu tipů, co mohou dělat. Od výroby přírodních hracích nástrojů na masopust přes rozdělávání ohně, zkoušení olympijských zimních sportů po procházky s rodiči. Nezapomněli jsme ani na oddílové dovednosti. Ke každému bodu z našich zkoušek jsme natočili krátké video, kde vysvětlujeme, co a jak udělat, aby se dal úkol splnit. Zároveň se člověk dozví i něco navíc. Do zkoušek jsme navíc přidali jeden celý blok týkající se internetu. Pokrývá základy bezpečnosti na internetu, soukromí a také práci se sdílenými dokumenty. Zároveň nám ona doba nabídla příle-

žitost pro realizaci akcí, na které jsme si dříve netroufli, či nebyly na pořadu dne. Předčítání ukázek z knížek od každého účastníka, výuka práce s Photoshopem, namlouvání audioknih, úniková hra v Gather.town online, distanční vaření na schůzce synchronní formou, tvorba myšlenkových map online, kolorování fotografií pomocí AI... Díky sdílení obrazovky jsme se třeba mohli bavit o dezinformacích a hledali jsme nepřesnosti v informacích na oddílovém webu v zápisech z akcí, které děti znaly. Oddílový časopis vychází pro zájemce výměnou za „měňáky“ (speciální oddílové bodování podporující finanční gramotnost) sice tiskem, ale kdo si ho chtěl přečíst zdarma, mohl si ho stáhnout v PDF na webu.

Před Vánoci jsme rozeslali odkaz na otevírání virtuálního adventního kalendáře, kde se v daný den mohlo otevřít políčko obsahující odkaz na historické fotky, nějaká zajímavá videa, recepty na vánoční punč či člověk za odměnu získal měňák. Také jsme vytvořili detektivní hru na YouTube pro všechny. Vyvažovala to řada výzev, kterých se mohl zúčastnit kdokoli (focení ptactva a nahrávání fotek do sdíleného dokumentu, snowart, pravidelné cvičení, Koronachallenge, oddílová hip-hop výzva Hot16challenge). Nezapomněli jsme ani na listovní služby a posílali si příběh k doplnění poštou, abychom si ho mohli za půl roku přečíst.

Nezapomněli jsme ani na vedoucí. Podařilo se nám předat Březový lístek skrz tajnou skrýš a podpisy jsme vyřešili Photoshopem, zvládli jsme uspořádat tajnou kmenovou radu s rituálem, uspořádali jsme online koncert pro veřejnost a také jsme si otevřeli Koronabar u Willy Wonky či si zahráli Soudruhu, nezlob se, a to díky webkameře namířené na hrací desku.

Tímto zběžným výčtem chci poukázat na to, že i když jsme z principu zaměření na oddílovou činnost spíše venku než v počítačové učebně, může být digitalizace platnou součástí naší činnosti bez toho, abychom na ni koukali skrz prsty s tím, že „si přece nehrajeme v lese na telefonu hry“. Ostatně digitální kompetence jsou v současnosti i budoucnosti klíčové pro to, aby člověk obstál ve světě kolem něj ve většině profesí a způsobů bytí v postmoderní společnosti. Zároveň ve chvílích pandemie, kdy se významně zhoršuje duševní zdraví především nestáhlých žáků (špatná nálada, podráždění, nervozita, problémy se spánkem) a při delších uzavřeních škol eskalují konflikty v rodinách, můžeme pro ně být příjemným místem odpočinku, můžeme podpořit jejich radost a mohou u nás zažít tolik důležité mikroúspěchy, na základě kterých formují své zdravé sebepojetí.

Ondřej Turek – Opičák,
TOM Poutníci

<https://oddilpoutnici.cz/poutnici-online>, <https://oddilpoutnici.cz/zkousky-online>

Unikat DEZINFORMACÍM

**Rozhovor s Johanou Ješátkovou,
členkou užšího vedení spolku
Fakescape**

**Proč jste pro svůj spolek zvolili právě
název Fakescape?**

Název tvoří kombinaci slovních spojení fake news jako dezinformace a escape jako únik. Vzniklo to na začátku projektu, kdy byla vytvořena edukační hra s únikovými prvky, která se věnovala tématu dezinformací a manipulací na internetu. Na základě toho vzniklo i logo Fakescape – unikni fake news.

**Jaké – a čím – úvahy stály u zrodu
zmíněného projektu?**

Projekt vznikl na základě iniciativy šesti studentů Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity (MU), kteří se zapojili do katederní výzvy od Katedry politologie MU, jež nabízela možnost vytvořit projekt a s ním se účastnit mezinárodní soutěže. V menších skupinkách tito studenti vytvořili návrhy projektů, které se tematicky poměrně shodovaly. Nakonec se proto spojili do jedné šestičlenné skupinky a vznikla naše středoškolská úniková hra Zachraňte prázdniny, s níž se utkali v mezinárodní sou-

těži P2P Digital Global Challenge. Cílem projektu bylo naučit studenty pomocí herních a interaktivních prvků orientovat se v informacích a pracovat s nimi. Projekt byl úspěšný a naši zakladatelé s únikovou hrou získali druhé místo na celosvětovém finále ve Washingtonu.

Na svém webu uvádíte, že pro trénování žáků a studentů v mediální gramotnosti, zvláště pak v kritickém myšlení, používáte hravou formu. Oč konkrétně jde?

Naše workshopy probíhají na základě edukativních her s únikovými prvky. Hra je vždy zasazena do fiktivního příběhu. Středoškolská hra Zachraňte prázdniny je například zasazena dějově do roku 2028, kdy se studenti stanou novináři, kteří mají odhalit falešné informace a manipulace během prezidentské kampaně. Studenti si v úkolech mohou jednotlivé věci vyzkoušet na vlastní kůži, ověřovat si titulky, fotografie a podobně. Když

si jednotlivé úkony vyzkouší sami během hodiny, lépe si věci zapamatují. Po dokončení hry si pak společně všechno zopakujeme v rámci reflexe v podobě prezentace, kde si ukážeme i příklady manipulací z reálného života.

Hravá forma je uplatňována nejvíce aktuálně také v naší karetní hře, která není určena pouze do škol pro studenty a žáky, ale pro širší veřejnost. Na hravé bázi si tak mohou mediální gramotnost zlepšit také celé rodiny při hraní karetní hry.

Dá se podle Vás dezinformacím vyhnout nebo si je alespoň takzvaně nepustit k tělu?

V dnešní době, kdy máme velmi jednoduchý přístup k informacím, dle mého názoru dezinformacím uniknout nejde, i přes veškeré snažení jednotlivce. Důležité proto je abychom bezhlavě nevěřili všemu, co si přečteme nebo někde vidíme, a informace si ověřovali. Tím můžeme ovlivnit to, do jaké míry si dezinformace pustíme k tělu a do jaké míry nás ovlivní. A jelikož je téměř nemožné se dezinformacím vyhnout, je potřeba uplatňovat základní pravidla v přístupu k informacím, kterými jsou mimo jiné určité jejich ověřování, využívání důvěryhodných zdrojů a kritické myšlení. V neposlední řadě je také potřeba nepodlehnout emocím a nad informacemi přemýšlet s klidnou hlavou.

Jakou máte odezvu od učitelů, středoškolských kantorů i žáků a studentů?

Od učitelů se setkáváme s velmi pozitivní odezvou, která je založena na mnoha důvodech. V první řadě je celá vyučující hodina (případně dvě vyučovací hodiny) komplexně pojaté téma z oblasti mediální gramotnosti, tudíž učitelům usnadní práci při výuce a její přípravě. Dále je hra poutavě graficky zpracovaná a žáky zvládne zaujmout. Co se týká odezvy od žáků a studentů, tak se ve většině případů setkáváme právě s pozitivní zpětnou vazbou, neboť viditelně workshopy studenty baví. To je podle našeho názoru způsobeno právě hravou a interaktivní formou hodiny, kdy mají studenti možnost si vše sami vyzkoušet a zároveň pracují ve skupinkách a mohou dané téma probírat i na-

vzájem. V rámci druhé části hodiny pak při probírání příkladů z reálného života mohou studenti s lektorem diskutovat, doptávat se na věci, co je zajímají, a sdělovat vlastní zkušenosti. Překvapením pro nás bylo, že tyto aktivity dokáží poutavě zaujmout nejen studenty středních škol a gymnázií, ale stejně zapálení většinou bývají i studenti odborných učilišť.

Cítíte podporu ze strany státu, vlády, respektive ministerstva školství?

Společně s Českou radou dětí a mládeže jsme připravovali program pro výuku učitelů, který získal akreditaci od ministerstva školství. Co se ale týká nějaké konkrétní samostatné spolupráce s vládními nebo obecně státními institucemi, tak jsme zatím žádnou spolupráci nenavázali.

Kdo Váš spolek podporuje – ať už se jedná o osobnosti, nebo firmy?

Projekt vznikl za podpory Katedry politologie Masarykovy univerzity, pod mentoringem vyučujících Petry Vejvodové a Miloše Gregora, kteří projektu poskytli odbornou záštitu. Samozřejmě nás opakovaně podpořila i Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v rámci grantových projektů. Musím zmínit velkou a opakovanou podporu a spolupráci, kterou jsme navázali s Nadací O2 Chytrá škola, která nás podpořila ve vzniku základoškolské verze workshopu Dezinformbies a v loňském roce také při vzniku naší karetní hry Nekrm Kachnu.

V době lockdownu, kdy nebyla možnost navštěvovat školy a provozovat workshopy, nás podpořilo Sdružení VIA, Techsoup a Hive Mind, díky nimž jsme mohli naše workshopy přenést do online prostoru a pokračovat v činnosti i v době distanční výuky. Aktuálně také Fakescape podpořila US embassy, která nám poskytla grant, v rámci něhož můžeme ve všech okresních městech Moravsko-

slezského, Olomouckého a Zlínského kraje poskytnout školám bezplatné workshopy včetně karetních her. Nesmím zapomenout také na aktuální spolupráci se společností Samsung na vývoji vzdělávacích kurzů v oblasti kybernetické bezpečnosti.

A co neziskový sektor? Se kterými spolky či „střešními“ organizacemi rádi spolupracujete?

Spolu s dalšími organizacemi jsme členy Digikoalice, jež si klade za cíl zvýšení mediální gramotnosti občanů České republiky. Dále spolupracujeme s organizacemi v rámci Platformy pro mediální vzdělávání, kterou inicioval Jeden svět na školách (*vzdělávací program organizace Člověk v tísni, pozn. red.*). V rámci této platformy spolupracují organizace, jež jsou aktivní na poli mediálního vzdělávání. Oblíbili jsme si spolupráci také s organizacemi Elpida a Transitions, se kterými společně vymýšlíme nové aktivity pro mediální vzdělávání starších dospělých a seniorů.

Aktuálně nás čeká také velká spolupráce s organizací Genesis, s níž budeme v době letních prázdnin realizovat tréninkový kurz v rámci krátkodobého projektu Erasmus+ zaměřený na mediální gramotnost; kurzu se zúčastní mladí lidé z různých zemí Evropy.

V minulosti jsme také spolupracovali s organizací Be International.

Fakescape, z. s. loni v říjnu jako vůbec první český zástupce získal Cenu Karla Velikého pro mladé Evropany. Ovlivnilo toto ocenění činnost Vaše-

ho spolku, její „záběr“, dynamiku, styl...?

Výhra určitě ovlivnila spoustu věcí, jež se týkají spolku. Díky mezinárodnímu charakteru soutěže jsme získali spoustu nových kontaktů, díky kterým víme, že je o naše aktivity zájem. Stejně tak nám po výhře projevila mediální pozornost i česká média, díky nimž jsme opět mohli rozšířit povědomí o našem fungování i v rámci České republiky.

Zároveň nám výhra pomohla trochu rozšířit záběr spolku a nastartovala širší zaměření našich aktivit, kdy se posouváme od dezinformací k širšímu pojetí mediální gramotnosti a kybernetické bezpečnosti. Po výhře se všechno tak nějak zrychlilo a hezky se nám otevírají další a další možnosti. Celkově nás výhra Ceny Karla Velikého velmi motivovala v pokračování a v rozšiřování našich aktivit, jelikož pro nás byla jasnou známkou smyslnosti naší práce.

Děkuji za rozhovor.

Jiří Majer

Fakescape, z.s.

Joštova 218/10, 602 00 Brno

E-mail: info@fakescape.cz

Kontaktní telefonní číslo: Tereza

Kráčmarová +420 739 849 970

Web: www.fakescape.cz

Facebook: <https://www.facebook.com/fakescape>

Instagram: [fakescape_cz](https://www.instagram.com/fakescape_cz)

Tomický KOLOTOČ nápadů

Jak vznikl Kolotoč nápadů? Vlastně díky koronavirové pandemii. Tak trochu z nutnosti. Vedoucí tomíků chtěli mezi sebou vzájemně sdílet nápady na program v době, kdy byla činnost oddílů zakázána. Každý objevil něco zajímavého, co s oddílem vyzkoušel, a pak ty nápady nabídl ostatním. A jak jinak než online. A protože to bylo rychlé, potkat se po síti i s těmi, kdo sídlí na druhém konci republiky, konají se taková setkání a sdílení nápadů i nyní, kdy už se, byť s určitými omezeními, potkávat živě lze. Do společné databáze nápadů tak mohou přispět tomíci z Hronova, Brna, Bystřice pod Hostýnem, Prahy, Valašského Meziříčí či České Lípy.

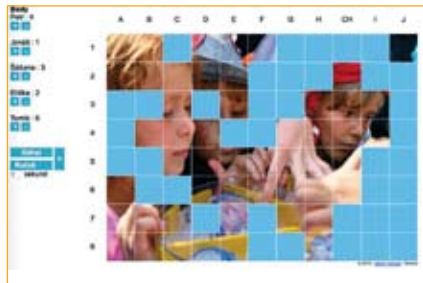

Ten úplně první KOLOTOČ se konal v říjnu 2020, a měl téma **Online svět tomíků**.

Činnost tomíků, stejně jako dalších spolků, se v koronadobě přerušil, ale vedoucí nechtěli o kontakt s dětmi přijít. Mnozí online činnost nechtěli, ale stejně lepší řešení nenašli. Ti, co dali online schůzkám šanci, nejen že o kontakt nepřišli, ale objevili zajímavé možnosti, které by s oddílem v klubovně nevyzkoušeli. Účastníci se seznámili s aktivitami, u kterých bylo možno využít přímo techniku – notebook, internet či chytrý telefon. Tak například Kahoot – nástroj na vytváření kvízů a sad otázek, doplňování slov,

hledání místa ve vašem okolí podle fotek, nebo postupné odkrývání fotografií, které ostatní u počítačů mají uhodnout.

Další Kolotoč se konal o měsíc později, v listopadu pod názvem **Jak na oflajn program v onlajnu**. Jak z názvu vyplývá, věnoval se možnostem, jak členy motivovat v mezidobí k různým činnostem. Třeba k úkolům, které si plní sami doma. Nebo jak členy oddílu provést po určité trase – třeba k „pokladu“ pomocí QR kódů nebo obálek s popisem. Anebo jak si sólo zahrát Vyzvědače – hru, která zavede členy oddílu a jejich rodiče do ulic města díky soupisu adres, kde mají vypátrat nějakou zajímavost.

Kolotoč v pořadí třetí, jen o týden později – **Tipy na hry a aktivity na online schůzkách** – rozvíjel první téma, ale v daleko větší šíři. Zúčastnilo se jej už přes 70 vedoucích. Popisovali běžné či oblíbené oddílové hry a činnosti, které vyzkoušeli v online prostředí. Třeba Kimovku, Na detektivy, drobné úkoly, které měly děti splnit, věci, které měly doma najít a přinést před kameru, a mnoho dalších. Svěbytné byly vařící schůzky, kde každý opravdu vařil nebo pekl – doma před kamerou. Další doporučovali procvičovat či plnit před kamerou klasické tábornické dovednosti jako uzlování, různé poznávačky apod. A na konci jsou nádhavně tipy na všelíká technická pomůcka.

A protože lockdown se prodlužoval, následovaly v prosinci 2020 díly o Google a o Facebooku.

Google svět byl zaměřený na služby Google a jejich možné využití v oddílové komunikaci a přípravě programu.

Facebook a oddíl ukázal možnosti oddílové propagace a komunikace, aby se Facebook stal dalším pomocníkem.

Koronavirus nejen neustupoval, ale naopak, trval až do pozdního jara.

A tak se první díly Kolotoče v v lednu, únoru a březnu 2021 zabývaly přípravou táborů a otázkám kolem nich. Každý oddíl to má na tábore jinak. A někdy i každý rok jinak. Někdo hledá dílky mapy, jiný potřebuje materiál na stavbu městečka, dalším rostou přes noc obří fazole. Někdo začíná společnými přípravami již před táborem, pro jiné je téma táborové hry tajemstvím a i kostýmy připravují potají rodiče.

Celotáborovky – bodovací systémy

První Kolotoč ze série Celotáborovky byl zaměřen na táborové bodování, herní systémy apod. Vedoucí se vzájemně inspirovali a představili ostatním, jakým způsobem na táborech je možné ztvárnit bodování, jak probíhá přepočítání bodů z různých her apod.

Celotáborovky – témata celotáborových her

Druhý Kolotoč ze série Celotáborovky se věnoval tématům celotáborových her. Vedoucí z různých oddílů opět inspirovali, ukázali, že je stále možné najít zcela netušená témata či ta klasická notně ozvláštnit. Nápaditost ve výběru témat se totiž meze nekladou. Dvacítkou velmi rozličných témat inspirovala více než 150 vedoucích z řad tomíků i netomíků od pohádek přes sci-fi až po dávnou i nedávnou historii.

Celotáborovky – zahajování celotáborových her

Třetí Kolotoč ze série Celotáborovky se zaměřil na zahájení celotáborovky. Přes 110 účastníků prošlo postupně

A co se chystá v Kolotoči v nejbližší době?

Nesoutěživost v oddíle

Téma je hned z kraje roku novátorské: Jak v oddíle nesoutěžíme, netrestáme ani neodměňujeme. Svět kolem nás je plný konkurence. Ve škole se pereme o známky, v kroužcích po škole soutěžíme o to, kdo doskočí dál, kdo porazí druhého, nasází nejvíc gólů a komu se v šifrovačce podaří vyluštit všechny šifry v nejlepší čas. Petr Iki Němčík z TOM Medvědí stopa, který nás Kolotočem provede, k tomu praví: „V oddíle jsme přestali soutěžit a začali zapojovat prvky respektujícího

čtyřmi částmi Kolotoče:

- Vědí či nevědí děti, co za CTH se bude hrát?
- Kdy CTH na táboře vystartuje – ihned, první večer či třeba až po dvou dnech?
- Je rozdělení družin nějak zakomponováno do zahájení CTH?
- praktické drobnosti, které mohou CTH povýšit.

V dubnu proběhl Kolotoč na téma

Tři příklady napoví:

- Na mdlobu. Běhačka jako na Mrazíka. Koho chytí mdloba, omdlí a zachrání ho ten, kdo mu zvedne nohy.
- Děti mají za úkol seřadit správně pořadí úkonů (na proučcích papíru) při záchraně např. při srdeční zástavě, masivním krvácení.
- Účastníci si na trička nakreslí orgány břišní dutiny na tričko fixkami na textil.

Za zmínku ještě stojí některé myšlenky, které při setkání padly:

- Pokud používáme simulace a maskované figuranty, není cílem děti vyděsit, odradit, zastrašit.
- Naopak je záhodno, aby figuranti „nehrali“ proti dětem, ale s nimi.
- Simulovaná zranění vybírat úměrně věku dětí.
- Dětem vysvětlit, že některé situace nebudou fyzicky moci vyřešit, ale mohou to být právě oni, kdo bude vědět, jak se zachovat, a požádají o pomoc dospělě.
- Učit děti vnímat, co je v jejich silách a co už není.

přístupu. Vytvořil se kruh kamarádů, který je spolu rád a když má před sebou úkol, jde do něj vždy jako jeden tým. A máme pocit, že se to vyplácí.“

Děti ve vedení oddílu

Zapojit mladší či starší děti do vedení? V jakém věku začít? Je to cesta pro každého? S čím mohou děti ve vedení pomoci a co naopak tato pomoc přinese jim? Stojí o zodpovědnost dnešní mladí lidé? Je to cesta, která zabezpečí budoucnost oddílů? Mnoho otázek, nemáme jasný recept.

Z www.a-tom.cz vybrala -mkr-
foto archiv Asociace TOM

Zaujalo vás inspirativní setkání Kolotoč nápadů?

Podívejte se na:

<https://www.a-tom.cz/kolotoc-napadu>

Zdravověda v oddíle.

Velezkušená a zdravotní parta kolem Froda Serbuse z Brna představila, jak by mohla probíhat zdravotní věda v oddíle. Praktické nápady a poznatky, fungující postupy a vyzkoušené figle sypali z rukávu 😊 Není nutné se věnovat v oddíle zdravotní vědě systematicky, ale jistě cítíte, že občas děti tímto směrem vzdělat chcete. Takže věříme, že zajímavé a originální hry z dílny těchto tomíků se hodí...

Dalším tématem Kolotoče ještě v dubnu byla **Půjčovna materiálů**. Nově mají tomické oddíly možnost si mezi oddíly půjčovat táborový materiál, techniku, kostýmy či třeba rekvizity na tábor.

Předtáborové Kolotoče uzavřela květinová debata **Ekotábor**.

Táboříme všichni, tak jsme si ukázali, jak by naše tábory mohly být šetrnější k přírodě, ekologičtější. Vzali jsme to všemi směry – od nákupů, přes hygienu na táboře, po třídění i biodpad.

OBŘÍ KONTROLA

Začala kontrola tisíců neziskových dětských táborů. Česká rada dětí a mládeže ji vidí jako nepřiměřenou a bezdůvodnou

Na základě podnětu Asociace cestovních kanceláří (ASCK) a při součinnosti MMR (Ministerstvo pro místní rozvoj) a MPO (Ministerstvo průmyslu a obchodu) začala obří kontrolní akce, jejímž cílem je prověřit, zda pořadatelé táborů pod rouškou spolkové (neziskové, hlavní) činnosti cíleně skrytě nepodnikají. Příslušné živnostenské odbory dostaly pokyn konat. Jako seznam pořadatelů posloužila

data od Ministerstva zdravotnictví, resp. Krajských hygienických stanic.

Tato varianta je jistě možná a je určitě správné, když živnostenský úřad důvodně podezření prověřuje. Plošné prověření, které se má týkat několika tisíc táborů/zotavovacích akcí v celé ČR, je však naprosto bezdůvodné. Kontrolní akce tohoto rozsahu zaměstná nejen stovky úředníků, ale i dobrovolníků, pořadatelů táborů. To nám přijde zbytečné a má to i určité rysy nepřiměřeného uplatňování státní moci, založeného na předpokladu, že určitý výsek hlavní činnosti NNO (nestátní neziskové organizace) je plošně předmětem podezření z protiprávního jednání. Data předaná Krajskými hygienickými stanicemi byla sbírána za účelem hygienických kontrol, popřípadě zásahu IZS (integrovaný záchranný systém) v krizových situacích. O jejich dalším případném sdílení nebyli jejich poskytovatelé informováni. Česká rada dětí a mládeže se proto obrátila dopisem na příslušné ministry se žádostí o přehodnocení zadání kontrolní akce.

Česká rada dětí a mládeže zastřešuje organizace, které pracují ve volném čase s dětmi a mladými lidmi. Těch je více než 250 tisíc v organizacích jako jsou skauti, turistické oddíly, Pionýr, YMCA, mladí hasiči apod. Vyvrcholením celoroční činnosti je často letní tábor. Většina táborů, které pořádají naši členové, je vedena dobrovolníky, navazuje na pravidelnou činnost na schůzkách a o víkendech. Vedoucí si na tábor berou dovolenou a nově mají možnost využít i týden volna navíc.

Stát dobrovolnické organizace i dobrovolníky podporuje. Jedná se například o dotační tituly z MŠMT (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) nebo, častěji, pak z krajů, měst a obcí. Cílem této podpory je pokrýt ztrátu z činnosti. Ta vzniká proto, že se naši členové snaží udělat činnost dostupnou i pro všechny děti bez rozdílu zázemí, které jim rodina poskytuje.

ČRDM

ilustrační foto Pixabay

ROZHOVOR s předsedou ČRDM Alešem Sedláčkem

Jaký má Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) důkaz nebo signál, že se skutečně jedná o plošné prověření, které se má týkat několika tisíc táborů/zotavovacích akcí v celé ČR?

Soudíme tak na základě desítek podnětů z našich členských organizací. Děje se to po celé republice.

Kde berete jistotu, že je bezdůvodné, jak uvádíte v dopise ministrům? Máte nějaký vlastní interní audit? Je k dispozici?

Jistota pramení právě z té plošnosti. Živnostenský úřad není standardní kontrolní orgán neziskových organizací (pokud nemají registrované živnosti v rámci své vedlejší činnosti). Pokud už se uchyluje ke kontrole tohoto roz-

sahu, musí pro to existovat u konkrétních subjektů konkrétní podezření. Subjekt musí splňovat nějaké znaky, pro které by se dalo vyslovit podezření ze skrytého podnikání. Kontrola pak může toto potvrdit nebo vyvrátit. Kontrolovat organizace, které celoročně pracují s dětmi a vedou je dobrovolní vedoucí, je neopodstatněné.

Jaký podnět Asociace cestovních kanceláří konkrétně ke kontrole poskytla?

Dle neformálního sdělení člena asociace, tedy jedné cestovní kanceláře, byly podněty každoroční, ale vždy na konkrétní subjekty. Nikdy se nejednalo prý o požadavek na plošnou kontrolu.

Kdo tuto kontrolu přesně nařídil? Ještě stará vláda, nebo už nová?

Ano, běží to od listopadu. Nová vláda si toho asi ještě ani nevšimla nebo to zatím nepovažovala za problém. Vzhledem k tomu, že už to začíná nabývat velkých rozměrů, my už to za problém považujeme. ASCK dala podnět na MMR, MMR požádalo MPO, to si vyžádalo data od MZCR a pak to šlo již na příslušné živnostenské úřady na ORP (obec s rozšířenou působností).

Jak probíhaly kontroly táborů v minulosti? Je to poprvé v takovéto míře?

Živnostenské úřady tábory, resp. jejich pořadatele takto nikdy nekontrolovaly. Vždy řešily jen konkrétní

podezření, většinou na udání podnikatelů, kteří to považovali za nekalou konkurenci.

S jakým návrhem oslovíte příslušné ministry?

Rádi bychom na společném jednání našli shodu, že plošná kontrola je

neopodstatněná, administrativně náročná a zcela zbytečná. Dále bychom rádi jednali o vodítkách, které by pomohly úředníkům s rozhodnutím, zda kontrolu u konkrétních podezřelých pořadatelů zahájit nebo nikoli. Nutit dobrovolné vedoucí turistických

nebo skautských oddílů, aby si brali dovolenou a šli ukázat na úřad účtenky z tábora, který stál dva tisíce korun na 14 dní, je mrhání časem na obou stranách.

Ptala se Soňa Polak

Co následovalo?

Povedlo se nám upozornit na tento problém jak v Senátu, tak u poslanců. Téma jsme dostali i do mediálního prostoru, když k tomu Česká tisková kancelář (ČTK) vydala zprávu s výmluvným titulkem „Koaliční poslanci vyzvali ministry, aby řešili kontroly pořadatelů táborů“.

Z ustavující schůze podvýboru pro mládež PS ČR

Ve čtvrtek 3. února na prvním jednání nového podvýboru pro mládež a volnočasové aktivity v Poslanecké sněmovně ČR jsme představili naše legislativní témata a jednali mj. o kauze kontrol neziskových pořadatelů táborů. Poslanci podvýboru nás již dříve podpořili dopisem na Ministerstvo průmyslu a obchodu. Nyní pokračují v jednáních s vírou, že se povede najít shoda na tom, jak by měly kontroly postupovat, aby nezatěžovaly dobrovolníky, resp. organizace, které na první pohled podnikatelskou činnost zjevnou ani skrytou neprovozují. Určitě budou mít snahu eliminovat kontroly u organizací, které dobrovolnický celoročně pracují s dětmi a mladými lidmi. Díky za to a těšíme se na další spolupráci.

Stejně to vidí i poslanci, třeba Jan Berki na svých sociálních sítích uvádí: „Aleš Sedláček a Ondřej Šejtka (*ředitel Kanceláře ČRDm, pozn. red.*) nám představili řadu aktuálních problémů dětských a mládežnických spolků, s jejichž řešením se jim budeme snažit pomoci. Rád s nimi na tom budu z nové pozice místopředsedy podvýboru spolupracovat s jeho předsedou Davidem Šimkem.“

Kontroverzní kontroly pokračují

Dne 14. února se uskutečnila schůzka se zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) a Ministerstva školství,

mládeže a tělovýchovy, ke plošným kontrolám živnostenských úřadů, které se zaměřily na pořadatele dětských táborů. Jejich cílem je zjistit, zda mezi nimi nejsou subjekty, které nedovoleně podnikají.

Toto setkání nepřineslo jednoznačný pokyn k zastavení kontrol v plošném měřítku, v němž jsme doufali a pro který jsme měli jasné argumenty. Kontrola je bezdůvodně zaměřená plošně na všechny pořadatele táborů. K jejich identifikaci jsou používána data z hygieny, která, někdy dobrovolně (u táborů do 29 dětí) pořadatelé poskytli pro lepší koordinaci epidemiologických opatření, potřeby IZS (Integrovaný záchranný systém) apod. Podnět Asociace cestovních kanceláří (ACK) ČR, na základě něhož byla kontrolní akce spuštěna, je dle sdělení ACK ČR a MMR adresný. Obsahoval cca 120 konkrétních subjektů, z nichž pouze část směřovala k dětské rekreaci. Kontroly nekopírují tento podnět. I přesto je tento podnět uváděný v dopise živnostenským úřadům jako důvod k zahájení akce.

Dle sdělení pracovníků živnostenských odborů, se kterými byla Česká rada dětí a mládeže (ČRDm) v kontaktu, je takováto akce směrem k NNO (nestátní neziskové organizace) první svého druhu za 20 let, a to ve velmi nevhodné době. Rok 2021 byl pro pořádání táborů velmi náročný. ČRDm vyjednávala podmínky do poslední chvíle s ministerstvem zdravotnictví, kde bylo obtížné dosáhnout v praxi

požitelného řešení. Pro pořadatele to byla nejistota v podstatě až do začátku léta.

Pro podnikatele, u kterých kontrola odhalila, že pořádají tábory, a nemají potřebnou živnost cestovní kanceláře, bylo v roce 2021, ale i nyní prakticky nemožné získat požadované povinné pojištění proti úpadku. Pojišťovny ho odmítají z důvodů vysokých rizik a chybějícího zajištění uzavřít.

Závěry z jednání:

MPO již dříve vydalo doporučení, ve kterém uvádí, že je zbytečné kontrolovat DDM (domy dětí a mládeže), SVČ (střediska volného času) i spolky, pokud zde není důvodné podezření. Jelikož se toto neděje a jsou stále zahajovány nové kontroly i u těchto subjektů, MPO svůj pokyn směrem dolů zopakuje. Vyhoví tak žádosti MŠMT i ČRDm na lepší a opakovanou informovanost živnostenských odborů příslušných ORP (obec s rozšířenou působností). Tato zpráva k nim dorazí prostřednictvím krajských pracovišť. Pokyn bude obsahovat i to, že kontrola se zahajuje poté, co kontrolní orgán shromáždí maximum informací z veřejných zdrojů, jako jsou například rejstříky, internetové stránky i informace na úřadech, které s kontrolováním subjektem spolupracují. Na konci února MPO shromáždí data z provedených kontrol, zhodnotí je a rozhodne, jak pokračovat.

ČRDm

Ilustrační foto archiv Pionýra

Programové prohlášení **NOVÉ VLÁDY** České republiky nás potěšilo

Historicky nejzásadněji je v něm „ukotvena“ vládní vůle podporovat naši práci.

• „Budeme podporovat organizace pracující s dětmi a mládeží, dobrovolnictvím a zaměříme se rovněž na

podporu neformálního vzdělávání a jeho propojování s formálním.“
• „Budeme podporovat všechny volnočasové organizace (Skaut, Sokol, Orel atd.) a obdobné aktivity občanské společnosti. Posílíme investiční dotace MŠMT pro volnočasové organizace.“
Tolik citace příslušné pasáže z části Vzdělávání a sport.
Podle prvních zkušeností se podařilo České radě dětí a mládeže navázat a zintenzivnit spolupráci. Vedeme jednání o obnově struktury na MŠMT, tedy jednání o obnově ministerského odboru pro mládež, odděleného od agendy formálního vzdělávání tak, jak tomu bylo v minulosti.

-red-

Ilustrační foto
Michala K. Rocmanová

Gratulujeme **DO PLZNĚ!**

Nejlepší malou neziskovou organizací v Česku za rok 2021 se stala Plzeňská krajská rada dětí a mládeže.

Blahopřejeme!

První cenu pro středně velkou neziskovou organizaci obdržela Česká federace potravinových bank a mezi velkými vyhrála společnost SANANIM, která pomáhá v Praze drogově závislým. Ocenění jim v lednu předala Nadace rozvoje občanské společnosti, která Neziskovku roku vybírala v letošním devátém ročníku z 68 přihlášených organizací.

FINSKÁ DOBROVOLNICE připravila výstavu o své zemi

Středisko volného času (SVČ) TYMY Holešov již 15 let přijímá dobrovolníky z různých zemí EU.

Naše poslední dobrovolnice Jenni k nám přijela vloni v lednu až z Finska.

Během roku s námi prožila spoustu dobrého, ale prožila také období nouzového stavu.

Jenni, jakmile to jen šlo, se zapojila do činnosti kroužků, a to především keramiky a angličtiny. Pomáhala nám také při organizování mnohých akcí včetně

letní činnosti. Jenni se zapojila také do místní komunity, setkala se starostou města a zúčastnila se též některých společenských a kulturních akcí ve městě. Připravila pro nás spoustu zajímavých prezentací o Finsku; ochutnali jsme díky ní různé finské speciality a naučili jsme se několik základních finských slovíček. Na závěr svého

pobytu, který byl finančně podpořen prostřednictvím Evropského sboru solidarity, připravila Jenni netradiční výstavu o své zemi pod názvem Finsko – moje země. Krásné fotografie finské přírody z různých ročních období byly instalovány na plotě SVČ TYMY. Proběhla i krátká vernisáž, jíž se zúčastnili kolegové Jenni. Rok velmi rychle ubě-

hl a její dobrovolnický projekt skončil. Přejeme Jenni, aby jí vzpomínky a zážitky na její působení u nás v Holešově provázely v jejím dalším životě a věříme, že se Česká republika zapsala hluboko do jejího srdce.

Jarmila Vaclachová,
SVČ TYMY

Petr Gazdík: Žijeme z krásných vztahů. VY JE VYTVÁŘÍTE...

Tomíkům se podařilo natočit rozhovor s novým ministrem školství Petrem Gazdíkem. Rozhovor původně chystali pro lednový sněh Asociace TOM, který se však odsouvá na 9. duben, a tomíkům přišlo škoda aktuálně nezveřejnit celý rozhovor s členem české vlády.

Na závěr rozhovoru vzkázal nejen tomíkům, ale i ostatním dětským organizacím: „Jedno z mých životních hesel je, že žijeme z krásných vztahů, a vy je vytváříte. V turistických oddílech mládeže a v dalších organizacích pracujících s mládeží se ty vztahy vytvářejí. Prosím, vytvářejte je co nejlíp, protože to jsou ty nejhezčí věci v životě, na které nikdy nezapomenete a které vám žádné jiné hmotné věci nenahradí. Přeju vám, ať máte kolem sebe skvělé lidi a s nimi skvělé vztahy...“

Rozhovor si můžete pustit na odkazu
<https://www.youtube.com/watch?v=A6UNIXZ6aZ8&t=2s>

Text a foto Asociace TOM

STEJNÉ PODMÍNKY pro lyžařské kurzy

Vláda schválila aktualizaci covidových opatření s platností od 17. ledna, mj. také sjednocení podmínek pro organizaci lyžařských kurzů škol a dětských organizací.

Pro lyžařské kurzy organizované zájmovými spolky budou platit stejná

pravidla jako pro lyžařské kurzy organizované školami. Ministerstvo zdravotnictví tak vychází vstříc České radě dětí a mládeže.

„Podařilo se nám vyjednat rozšíření výjimek pro lyžařské akce organizované školami rovněž na akce dětských organizací. Díky výjimce se lyžařských

akcí mohou účastnit účastníci do 18 let nejen s ukončeným očkovaním či prodělaným covidem, ale rovněž s předloženým PCR testem ne starším 72 hodin. Následně mohou lyžovat po dobu sedmi dnů. Doposud bylo nezbytné se přetestovat každých 72 hodin, což bylo pro větší skupiny během probíhající akce těžko řešitelným problémem,“ upřesňuje ředitel Kanceláře České rady dětí a mládeže Ondřej Šejtka.

ČRDM
Ilustrační foto
Michala K. Rocmanová

Eduard Marek – HROZNÝŠ

Ve věku téměř 105 let zemřel Eduard Marek – Hroznýš, nejstarší skaut v Česku a hrdina vězněný nacisty i komunisty

V noci na 23. leden 2022 odešel k věčnému táborovému ohni bratr Eduard Marek – Hroznýš, držitel nejvyššího skautského vyznamenání Řádu stříbrného vlka a nejstarší skaut v Česku.

Eduard Marek se narodil v Praze, rok před vznikem Československa. Ke skautingu se dostal přes ministrování v kostele svatého Prokopa – tamní farář založil družinu, z níž později vznikl skautský oddíl. Hroznýš se stal rovnou rádcem a skauting ho neopustil až do konce života.

V roce 1936 nastoupil na vojnu k 1. leteckému pluku TGM jako dobrovolník a na poddůstojnickou školu, působil v Praze nebo v Hradci Králové. Že má k létání blízko dokázal i v roce 2019, kdy si 102 letech vyzkoušel tandemový seskok.

Po demobilizaci v roce 1939 pak Hroznýš obnovil rodinnou realitní kancelář a zároveň se zapojil do pomoci Židovské obci. Mezi Židy měl přátele, kterým pomáhal – za to se ale dostal do hledáčku nacistů a nakonec byl odsouzen. Vyšetřovateli namluvil, že s Židy pouze obchodoval, a tak v nacistickém vězení strávil pouze tři měsíce.

„Povinnost skauta bylo pomáhat, kde je potřeba – vlasti i bližnímu. A podle toho zákona nejvíc potřebovali pomoci lidi, který byli pronásledovaní. A to byli Židi.“

Po návratu z vězení pak až do konce války pokračoval v ilegálním skautingu skrytém pod tělovýchovnou jednotou a během Pražského povstání se zapojil jako spojka.

Po nástupu komunismu v roce 1948 se Hroznýš s přáteli rozhodli založit odbojovou skupinu „Dr. E. Beneš“, která byla napojena na francouzskou špionáž a měla organizovat přechody vládních činitelů za hranice. Velmi

brzy byla ale prozrazena a Eduard Marek byl odsouzen za protistátní činnost ve skupině Richarda Lederera na deset let. Potrestána byla i Hroznýšova manželka (odsouzena na 11 let), jeden z agentů skupiny se měl totiž v době zatčení skrývat přímo v bytě Markových. Jejich syn Eduard (tehdy pětiletý) byl umístěn do ústavu v Počernicích.

Hroznýš si prošel lágry v Horním

Slavkově a Mariánská v jáchymovské oblasti, kde třídil uranovou rudu, zažil i Bory. Na svobodu se dostal po sedmi letech.

„I slib se tam skládal. Padly na to troje spodky. Jedny bílý, jedny červený a jedny modrý, abychom mohli slib skládat na vlajku. Ustříhly se kousky z kalhot, každé obětoval jeden, a sešily se. Když jsme přecházeli z Mariánský na důl Eva, chodilo se malým lesíkem. Tam jsme dokonce zapálili malej ohniček a u ohničku se slib skládal.“

Během obnovy skautingu v roce 1968 i 1989 se Eduard Marek aktivně zapojil do činnosti, působil například na okresní skautské radě v Praze 2. V letech, kdy byl skauting zakázaný, udržoval kontakty, navštěvoval ilegální tábory, udržoval vztahy, tak aby případné oživení skautingu netrvalo dlouho.

„Mám poznamenáno 13. 10. 1988, že si dávám šit kroj, protože to začalo v Maďarsku a... už to u nás musí být brzo...! V lednu 1989 se ale na Václavském náměstí ukázalo, že si na svobodu musíme ještě chvíli počkat.“

Za oddanou službu skautingu obdržel Eduard Marek v roce 2009 nejvyšší skautské vyznamenání – Řád stříbrného vlka.

„Činit dobro, to člověka dělá šťastným. Šťastný nemůže být člověk, když někomu ubližuje.“

Po dlouhá léta byl Hroznýš aktivním návštěvníkem táborů, vzdělávacích kurzů a dalších skautských akcí, na nichž inspiroval mladší generace svým životním příběhem, nadhledem i neuvěřitelnou energií.

V roce 2019 představili čeští skauti

a skautky jeho příběh také na Světovém skautském jamboree v USA.

Děkujeme Ti za Tvou službu, bratře Hroznýši. Nezapomeneme!

V textu jsme využili citace a informace sesbírané díky Paměti národa. Všechny vzpomínky Eduarda Marka najdete na webu PN. Článek byl upraven na základě informací od ošetřujícího personálu z Domova svatého Karla Boromejského – Eduard Marek zemřel v noci 22. ledna 2022.

Junák – český skaut

Poslední rozloučení

se konalo v sobotu 29. ledna 2022 od 14 hodin v kostele svaté Anežky České v Praze na Spořilově. Bohoslužbu sloužil skaut a emeritní biskup Mons. František Radkovský.

Zuzana Čaputová, slovenská prezidentka, napsala 23. 1. 2022 na svůj Facebook:

„Každý den urobiť dobrý skutok a slúžiť vlasti a bližnému“ – toto pravidlo Eduard Marek oddane naplnil po celý svoj život. Napriek tomu ho, práve za pomoc tým, ktorí to najviac potrebovali, väznili oba totalitné režimy – nacisti a neskôr aj komunisti.

Dnes, dva mesiace pred svojimi 105. narodeninami, nás navždy opustil Eduard Marek – skaut starší ako Československo.

Eduarda Mareka som osobne stret-

la niekoľkokrát, aj v roku 2019 pri odovzdávaní ocenenia Biela vrana. Charizma a sila životného príbehu, ktoré som mohla pri týchto stretnutiach zažiť, sa dajú len ťažko opísať, no zároveň sú stále v mojej pamäti. Idea skautizmu – pomáhať tam, kde je

to potrebné, oslovila Eduarda Mareka tak silným spôsobom, že bol ochotný obetovať svoju vlastnú slobodu pre záchranu a pomoc iným. Počas druhej svetovej vojny pomáhal našim židovským spoluobčanom, po nástupe komunistov zase ľuďom, ktorí utiekali pred týmto režimom.

Väzenský pracovný tábor v Jáchymove dokázal prežiť len vďaka tomu, že veril v budúcnosť a v obnovu skautingu u nás. „Skauting mi dal radosť a silu pre celý môj život,“ hovoril. Ten, kto verí, tak ako Eduard Marek, že každodenný život je zázrak, ten prežije život omnoho šťastnejší. Eduard Marek bol toho dôkazom.

Foto Tomáš Pikola, Anna Guthrie, archiv Junáka – českého skauta, archiv Zuzany Čaputové, David Růžička

Hroznýš ve sboru nositelů Řádu stříbrného vlka

Tomáš Řehák do RADY ČT?

Spolu s organizací Junák – český skaut nominovala Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) Tomáše Řeháka na člena Rady České televize. Výslovnou podporu kandidatuře udělila i národní Nadace knihoven. Záleží nám na zdravé správě veřejnoprávních médií. Jsme moc rádi, že Tomáš Řehák tuhle výzvu přijal. Jsme přesvědčeni, že nabízíme vynikajícího kandidáta.

Tomáš Řehák je představitelem již třetí generace předních osobností českého, resp. československého skautingu z rodu Řeháků. Svůj život zasvětil skautskému vzdělávání, rozvoji skautské organizace a službě skautskému hnutí i neziskovému sektoru obecně. Je dlouholetým ředitelem Městské knihovny v Praze. Je držitelem Řádu stříbrného vlka, což je nevyšší skautské vyznamenání.

Také v historii České rady dětí a mládeže je jméno Tomáše Řeháka nesmazatelně zaznamenáno. Měl totiž hlavní podíl na tvorbě hlavních dokumentů ČRDM v jeho začátcích, a to včetně stanov.

V prvním období ČRDM byl neformálním vedoucím „skautského klubu“ na Valných shromážděních, byl u všech klíčových jednání, která řešila konfliktní témata uvnitř ČRDM i vůči vnějším partnerům. Za ČRDM předkládal při jednáních s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy stanoviska ohledně chystaného zákona o práci s dětmi a mládeží, kde si získal oprávněný respekt odborníků ministerstva. Podvkrát byl vedoucím týmu, který pro ČRDM vypracoval materiál Strategie na období 2000–2005 a 2005–2010.

ČRDM

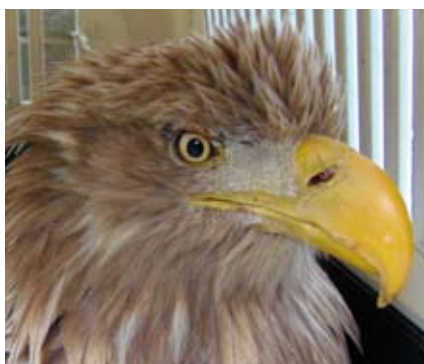
ORLÍ příběh s dobrým koncem

Byl odsouzen k smrti tak jako mnozí ostatní. V záchranné stanici Falco to nevzdali – a začátkem února orla vypustili na svobodu.

Málokdo věřil, že se vrátí na nebe – popálený a následně autem sražený orl mořský se léčil v záchranné stanici Falco na Litoměřicku. Dle vedoucího stanice, Václava Tomšovského, se tento majestátní dravec v péči záchranné stanice Falco objevil vůbec poprvé. Po intenzivní léčbě se vrací na svobodu opatřen vysílačkou.

Dne 28. září loňského roku zveřejnila záchranná stanice Falco na svém facebookovém profilu oznámení: „Poslední dnešní výjezd a odchyt nám do péče zavál tohoto popáleného a vysíleného krasavce, orla mořského (*Haliaeetus albicilla*). Zranění jsou starší a orl je velice hubený. Po ošetření a ubytování se nám ho podařilo nakrmit, tak držte palce, ať to dá. Děkujeme oznamovatelům za vynikající spolupráci.“ Václav Tomšovský orla přivezl z letiště

v Roudnici nad Labem. Po důkladné prohlídce byla patrná příčina orlova neutěšeného stavu – orl byl popálen zásahem elektrického proudu. Kromě jasných známek průniku elektřiny do těla (pravé křídlo, levý stoják) měl ránu i na hlavě, která byla zřejmě následně způsobena střetem s dopravním prostředkem. Vyhlídky na jeho další osud nebyly nijak růžové. Zkušenější kolegové předvíдали, že svému zranění podlehne, maximálně zůstane jako trvale handicapované zvíře v zajetí. Ptáci popálení od elektrického vedení v 99% případů totiž uhynou. Výjimečně skončí s trvalým handicapem (většinou amputovaným křídlem) v expoziční části stanic jako názorný příklad toho, co nezabezpečené sloupy vysokého napětí ptákům způsobují. Ve Falcu však boj o záchranu vzácného dravce nehodlali vzdát. Popáleniny pravidelně ošetřovali a zajišťovali orlovi dostatek kvalitního krmení. Již

prvního října proto Václav Tomšovský uvedl: „Orl mořský pomalu nabírá síly, jsme moc rádi, už ho nemusíme krmit a přijímá potravu sám, pstruh mu zdá se chutná.“ Zlepšení pak bylo patrné i po měsíci, kdy Falco zveřejnilo příspěvek: „Orl mořský: popáleniny od elektrického proudu jsou už skoro plně zhojeny. Orl u nás nabral více než dobrou kondici a dnes byl přesunut do velké voliéry, kde se bude připravovat na návrat do přírody.“

Orl mořský je řazen mezi kriticky ohrožené druhy. V ČR je odhadována jejich početnost na 90–120 párů.

I proto o takto vzácné zvíře – zřejmě jde o samce staršího pěti let – měli od počátku zájem ornitologové. Přislíbili, že pokud se dostane do kondice, zajistí mu vysílačku, aby mohl být sledován jeho další osud, a rozšířily se tak poznatky o orlech mořských na našem území. „Doufejme, že datum 2. 2. 2022 bude pro orla mořského z Falca šťastným,“ uvedl ornitolog Dušan Rak, který osadil orla vysílačkou typu Anitra, a díky moderním technologiím tak bude možné sledovat jeho další osud.

*Petr Stýblo,
Český svaz ochránců přírody*

Záchranná stanice Falco, které spravuje území téměř celého Ústeckého a části Libereckého kraje, každoročně zajistí pomoc stovkám zvířat. O prvním únorovém víkendu přišla navíc kvůli vichřici o některé starší voliéry. Veřejnost může stanici Falco podpořit darem na účet veřejné sbírky Zvíře v nouzi č. 33 55 33 22/0800, pod variabilním symbolem 3702. Generálním partnerem Národní sítě záchranných stanic je společnost Billa.

Vyléčený orl mořský s instalovanou vysílačkou

ANKETA: Pobýváte často, rádi v digitálním světě?

Tomáš Slavata

*filantrop a sportovec,
bývalý vrcholový triatlonista*

Díky tomu, že organizuji velký počet sportovních akcí pro děti a dospělé, tak jsou to všechno věci, které mi usnadňují komunikaci s veřejností. Poslední dva roky např. zajišťujeme pravidelné zásobování ochranných pomůcek zasaženým subjektům v době pandemie a mobilní aplikace, internet a jiné věci nám vše ulehčují (sdílené tabulky, e-mailly atd.). Samozřejmě se stáváme jako společnost na této technologii závislí a člověk velice rychle z pohodlí.

I přesto jsem přesvědčen, že to má více těch plusů, ale zároveň víme, jaké to má dopady na mladou generaci. Takže za sebe mohu konstatovat, že v tomto světě trávím hodně času, ale vše je úzce spojeno s naší filantropickou činností pro děti a širokou veřejnost. Když se pak rozjedou všechny závody, můžeme sdílet fotky

z akcí a zážitky, které mohou inspirovat. Vše se snažím propojit tak, abychom ale co nejvíce času trávili venku mezi lidmi a dětmi (sportovní akce). Máme velice aktivní život a k tomu vedeme i naše děti, které jsme si osvojili z dětského domova, možná i díky tomu nejsou tak upnuté na sociální sítě a spíše se s námi zapojují do všech sportovních akcí a aktivit naší rodiny. Vždy je to o příkladech a vždy se bude společnost vyvíjet včetně technologií kolem nás, ale vždy je to pak o nás, jak s tím digitálním světem pracujeme a jaký příklad budeme dávat mladé generaci.

Tomáš Slavata mj. získal jako první Čech evropskou cenu #BeActive Local Hero. Evropská komise tak ocenila jeho sportovní projekty, díky nimž už dlouhé roky pomáhá dětem, především z dětských domovů.

(Na foto s chlapci, které Slavatovi vychovávají.)

Jakub Puchalský

*člen představenstva
Letiště Praha, a. s.*

Digitální svět je tak trochu „dobrý sluha, ale špatný pán“. Vzhledem ke své práci i v osobním životě se velmi často pohybuji v digitálním světě, ale snažím se dbát na to, aby to bylo užitečné, a nikoliv ztráta času. Práce na počítači, pracovní e-maily, každodenní používání chytrého mobilu je určitě už standardní součástí života a přináší velkou úsporu času. Samostatnou kapitolou jsou pro mě naopak sociální sítě, kde svou aktivní přítomnost dost omezují, a je pro mě důležitá účelnost.

Mám účet na Facebooku a LinkedIn a sám na sobě jsem si vyzkoušel, jak tenká linie je mezi smyslupně stráveným časem při sdílení informací nebo komunikaci s kolegy nebo kamarády, a kdy naopak to už může být jen plýtvání časem.

Alexandra Jacobea

evangelická farářka

Notebook (a čím dál častěji i smartphone) jsou moje pracovní nástroje, používám je denně. Zvykla jsem si na to, pořídila si takové, aby mě jejich ovládání nerozčilovalo. Teď už mě tedy rozčiluje spíše moje neschopnost posunout se na další „level“ – naučit se další triky, klávesové zkratky a jiné užitečnosti. Na sociálních sítích se pohybuji asi jako každý jiný brontosaurus, který vyrůstal bez počítače, mobilu, internetu – myslím si o sobě, že leccos svedu, ale ti, kdo jsou na sítích skutečně „doma“ musejí mít hodně trpělivosti 😊. Celý tento nový svět mi rozhodně není cizí, snažím se však od něj i odpojovat a vážím si dnů, kdy jsem a mohu být off-line.

*Připravil Jiří Majer
Foto archiv T. Slavaty,
J. Puchalského
a A. Jacobey*

KNIHOVNIČKA: VYSTUPE z myšlenkových pastí

David A. Clark (překlad Eva Klimentová)

Kniha čtenáře krok za krokem vyvádí ven ze začarovaného kruhu negativních, a někdy až katastrofických myšlenek a učí ho postupně měnit jeho myšlenková schémata. Je založena na kognitivně-behaviorální terapii a prostřednictvím nejrůznějších cvičení pomáhá opustit depresivní a úzkostné myšlenky, zbavit se jejich neustálého omílání a „přežvykování“, ale zejména vede k tomu, aby člověk postupem času objevil i jiná než negativní témata. Kniha obsahuje řadu příkladů z praxe a je plná strukturovaných cvičení, která může čtenář provádět sám nebo pod vedením terapeuta. Kniha je určena všem, kteří se potýkají s negativními myšlenkami.

200 stran, brožovaná, 297 Kč, vydal Portál, 2022

foto Hnutí Brontosaurus, z kampaně Na přírodu nekašlu

foto Hnutí Brontosaurus, z kampaně Na přírodu nekašlu